وەزارەتـــی تـەنـدروستی

ژمارە : ١٨٥٣٥ لە ٢٠١١/١٠/٢٥

(ڕێنمایی تایبەت بە نەخۆشی کەمی بەرگری لەش / ئەیدز)

پاڵپشت بەیاسای تەندروستی گشتی ژمارە (٨٩)ی ساڵی (١٩٨١) ماددەی (٤٨) / بەشـی سـێیەم / قەڵاچـۆکردنی نەخۆشیەگوازراوەکان ، وە بەمەبەستی پێشگیری و کۆنترۆڵکردنی ڤایرۆسی کەمی بەرگری لەش / ئەیـدز بڕیارمانـدا بەدەرکردنی ئەم ڕێنماییانە :

مادده یەکەم :

بڕگەی (١):

هەموو هاووڵاتیەکی عێراقی ئەگەر ماوەی مانەوەی لە دەرەوەی عێراق لە (٩٠) نەوەت ڕۆژ زیاتر بوو کە دێتە نـاو هەرێمی کوردستانی عیراق پێویستە سەردانی سەنتەری پشکنینی نەخۆشی کەمی بەرگری لەش / ئەیـدز بکـات لـە پارێزگاکانی هەرێم (پاراستنی تەندروستی) وپێویستە لایەنە پەیوەندیدارەکان لە خاڵە سـنووریەکان و فرۆکەخانـەکان ئاگاداری شاندکراوی عێراقی بکەنەوە بۆ ئەوەی لە ماوەی (١٠) ڕۆژدا سەردانی سەنتەری پشکنینی نەخۆشی کەمی بەرگری لەش / ئەیدز بکات بۆ ئەنجامدانی پشکنین بۆ چەسپاندنی بارەکەی .

بڕگەی (٢) : سەبارەت بەشاندی بیانی :

پشت دەبەسترێت بەو بەڵگەنامە تەندروستیە فەرمیانەی کە لە دەرەوەی عێراقەوە نێردراون کەماوەکەی لە (٣٠) سی ڕۆژ تێپەڕ نەبووبێت وتیایدا بسەلمێنرێت کە شاندی بیانی پاکە (Negative) لە تووشبوون بـە ڤایرۆسـی کـەمی بەرگری لەش / ئەیدز و پشت ڕاست کرابێتەوە لەلایەن بالوێزخانە یان قونسولگەری عێراق لە دەرەوە.

بڕگەی (٣):

شاندکراوی بیانی پشکنینی بۆ دەکرێت تەنها لەسەنتەری پـشکنینی نەخۆشـی کـەمی بـەرگری لـەش / ئەیـدز لـە پارێزگاکانی هەرێمی کوردستان (پاراستنی تەندروستی) ئەگەر بڕوانامەی تەندروستی باوەڕ پێکراوی پێ نـەبوو وەك لە برگەی دووەم .

بڕگەی(٤):

پشت نابەسترێت بەبروانامەی پزیشکی ئەو وولاتانەی کە نەخۆشیەکە تیایاندا نیشتەجێیە بەشێوەیەکی زۆر بلاو ، بۆ ئەمەش پشت دەبەسترێت بە دواین ڕاپۆرتی ڕێکخراوی تەندروستی جیهانی کە ڕیزبەندی ولاتەکانی تێدا دەست نیشان دەکرێت .

ماددەی دوو :

لایەنە پەیوەندداره‌کان لە فرۆکەخانەکان و خالە سنووریەکان هەڵدەستن بە مۆرکردنی پاسەپۆرتی شاندی بیانی بەمۆرێکی تایبەت بەمانەوە و ئاگادارکردنەوەی شاندکراو بۆ سەردانیکردنی سەنتەری پشکنینی نەخۆشی کەمی بەرگری لەش / ئەیدز ئەگەر ماوەی مانەوەی لە (١٠) دە رۆژ تێپەڕی کرد (بەپێی مۆرە تایبەتیەکە).

ماددەی سێیەم :

بەڕێوەبەرایەتیەکانی نشینگە لە پارێزگاکانی هەرێم لایەنە پەیوەندداره‌کان لە خالە سنوریەکان و فرۆکەخانەکان پێویستە ڕێوشوێنی پێویست بگرنەبەر بۆ دڵنیابوون لە ئەنجامدانی پشکنین بۆ ئەوکەسانەی کەدەچنەدەرەوەی وولات و ئەوانەی ماددەی (١) برگەی (١ ، ٢) و ماددەی (٢) ش دەیانگرێتەوە ، بەتێبینی کردنی بوونی مۆری سەنتەری پشکنین بە پاسەپۆرتەکەیانەوە کە بەرواری پشکنینەکەش لە خۆ دەگرێت ، ئەگەر تێبینی ئەوەکرا کە پشکنینەکەی ئەنجام نەداوە ئەوا ڕەوانەی بنکەی تەندروستی خالی سنووری یان فرۆکەخانەکان دەکرێت بۆ پشکنین .

ماددەی چوار :

برگەی (١) :

سەرپێچیکارانی ماددەی (٣) دوای وەرگرتنی نموونەی خوێن لێیان سزا دەدرێت بە بڕی (٥٠٠٠٠) پەنجا هەزار دیناری عێراقی ئەگەر هاوولاتی عێراقی بێت وە (١٢٥) سەد و بیست وپێنج یۆرۆ (یان هاوتاکەی بە دراوەکانی تر) ئەگەر بیانی بێت و لەکاتی دووبارەکردنەوەی سەرپێچیەکە ئەوا سزاکە دەبێتە دوو هێندە .

برگەی (٢):

ئەرکی سەرپەرشتیارانی خالە سنووریەکان و فرۆکەخانەکان سزای برگەی یەکەمی ئەم ماددەیە بچەسپێنن و لەکاتی پابەند نەبوونی لایەنی سەرپێچیکار بەلەئەستۆگرتنی بڕی پارەی دیاریکراوی سزاکە ، پێویستە لە ڕێگەی دادگاوە کێشەکە یەکلایی بکرێتەوە .

عێراق بەجێدەهێڵێت ئەنجامی پشکنین و بروانامەکەشی کەخاوێنی لە ئەیدز دەردەخات کاری پێناکرێت.

برگەی (٤):

هەر (٩٠) نەوەت ڕۆژ جارێك پشکنینی وەختاو وەختی بۆ شاندە عێراقی و بیانیە هاتوچۆکارەکانی هەرێمی کوردستان دەکرێت مەبەستیش لە هاتووچۆکار ئەو کەسانەن کەوا بەلایەنی کەمی لە ماوەی (٩٠) ڕۆژدا دووجار گەشت دەکەن .

بڕگەی (٥):

دامەزراوەکانی وەزارەتی تەندروستی لە هەرێمی کوردستان کـاری خـۆ پـارێزی پێویـست ئـەنجام دەدەن و ئاگـاداری شاندەکە و بەرێوەبەرایەتیەکانی نشینگە و پاسەپۆرت لە پارێزگاکانی هەرێم دەکەنەوە لە ئەنجامی پشکنینەکە ئەگەر هاتوو پۆزەتیڤ بوو لە ماوەی پێنج ڕۆژ لە دەرچوونی ئەنجامەکە .

بڕگەی (٦):

ئەو شاندانەی کەبانگ کراون بەداخوازینامەی فەرمی لەلایەن حکومەتی هەرێمی کوردستانی عێراق و ئەو ڕێکخراوە نێو دەولەتیانەی کە لە کوردستان و عێراق کاردەکەن ، ئەگەر هاتوو مانەوەکەیان لە (١٥) ڕۆژ کەمتر بوو پشکنینی ئەیدزیان بۆ ناکرێت ، داخوازینامەکەشیان بە نووسراوێکی فەرمی پشتگیری کرابێت لەلایەنی حکومی یان ڕێکخراوە نێودەولەتیە داخوازیکارەکەوە.

ماددەی پێنجەم :

وەزارەتی تەندروستی تێچووی پشکنین بۆ ڤایرۆسی کەمی بەرگری لەش /دیاری دەکات بەم شێوەیە :

١- ٣٠٠٠سێ هەزار دیناری عێراقی بۆ هاوولاتیانی عێراقی و قوتابیانی نیشتەجێی هەرێم .

٢-٣١٥٠٠سـی و یـەك هـەزار و پێـنج سـەد دینـار بـۆ بیانیـان بەرامبـەر ئەنجامـدانی پـشکنینەکانی (HIV HBV+HCV +) بۆی .

ماددەی شەشەم :

دابەشکردنی ئەو داهاتەی کە لە ئەنجامی پشکنین بۆ ڤایرۆسی کەمی بەرگری لەش /ئەیدز دەست دەکـەوێت : بـەم شێوەیەی خوارەوە دەبێت :

١- ٤٠٪ بۆ گەشەپێدان .

٢- ٤٠٪هاندان بۆ کارمەندانی یەکەکانی تەندروستی و تاقیگەی شاند کراوەکان .

٣- ٢٠٪ داهاتی کۆتایی بۆ حکومەت .

ماددەی حەوتەم :

بڕگەی(٧): ئەمانەی خوارەوە لەپشکنین دەبەخشرێن .

- سەرۆکی هەرێمی کوردستان .
- سەرۆکی حکومەت و جێگرەکەی .
- سەرۆکی پەرلەمان و جێگرەکەی و ئەندامانی پەرلەمان .
- وەزیرەکان و ئەوانەی بە پلەی وەزیر .
- بریکاری وەزیرەکان و بەرێوەبەرە گشتیەکان و ئەوانەی پلەی تایبەتیان هەیە .

- هەموو باڵوێزەكان و ئەندامانی نوێنـەرە دبلۆماسـی و قونـسولگەریەكان و ئەوانـەی بـە پاسـەپۆرتی دبلۆماسـی كاردەكەن لە رێكخراوەكانی نەتەوەیەكگرتوەكان لە هەرێم .

- هەموو حاجیە موسوڵمانەكانی هەرێمی كوردستان و عێراق و بیانیەكان پشكنینی ئەیدزیان بۆ ناكرێت .

بڕگەی (٢):

ئەو تەمەنانەی خوارەوەش لە شاندەكانی هەرێمی كوردستان و عێراق و بیانیەكان پشكنینی ئەیدزیان بۆناكرێت :

- ئەو شاندە نێرینەیەی كەوا تەمەنی لە (٦٠) ساڵ زیاترە .

- ئەو شاندە مێینەیەی كەوا تەمەنی لە (٥٠) ساڵ زیاترە .

- ئەو منالآنەی كەوا تەمەنیان لە (١٤) ساڵ كەمترە (نێر و مێ) .

دیاریكردنی تەمەن تەنیا لەسەر بنچینەی ساڵە .

بڕگەی (٣) :

پشكنینی كەمی بەرگری لەش / ئەیدز بۆ هەموو كەسێك بكرێت كە لەوانەیە مەترسی گەورە دروست بكـەن لەسـەر تەنینەوەی نەخۆشیەكە ئەمانەش رێنماییەكانی سەرەوە نایانگرێتەوە پێویستە خوێنیـان لێ وەربگیرێـت لـە بنكـەی تەندروستی هاتنە ناوەوەی سنوری بە مەبەستی پشكنین .

ماددەی هەشتەم :

بڕگەی (١):

وەزیری تەندروستی بۆی هەیە چاو بەو سزایانەدابخشێنێتەوە كە لەو رێنمایەدا هاتوون .

بڕگەی (٢):

تەنیا وەزیری تەندروستی لەحكومەتی هەرێمی كوردستان دەسەڵاتی بواردنی كەسێكی لەو پشكنینانەو پێداچونەوەی ئەو رێنماییانە هەیە .

ماددەی نۆیەم :

ئەم رێنماییە جێ بەجێ دەكرێت لەرۆژی بڵاوكردنەوەی لەرۆژنامەی فەرمی (وەقایعی كوردستان) .

د. طاهر عبدالله هەورامی
وەزیری تەندروستی